

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

SPOROČILA ZSSS OB 28. APRILU 2016, SVETOVNEM DNEVU VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU IN MEDNARODNEM DELAVSKEM SPOMINSKEM DNEVU

1. Vsako leto v Evropski uniji zaradi poklicnega raka po mednarodnih ocenah umre 102.500 ljudi - od tega 440 v Sloveniji. Te smrti bi lahko preprečili, saj je poklicnega raka mogoče preprečiti. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) se zato pridružuje kampanji Evropske sindikalne konfederacije (ETUC) »Ustavite poklicnega raka!« za dopolnitev Direktive 2004/37/ES o varovanju delavcev pred nevarnostmi zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu, tako da bo že v letu 2016 določala evropske zavezujoče mejne vrednosti poklicne izpostavljenosti za najmanj 50 iz seznama predlaganih 71 karcinogenov. Predstavljajo namreč 80 % poklicne izpostavljenosti karcinogenom na delovnih mestih v Evropi.
2. Da se prepreči poklicnega raka v Sloveniji ZSSS poziva:
  - a. Vlado RS da se pridruži tistim vladam v EU, ki pozivajo Evropsko komisijo k dopolnitvi direktive 2004/37/ES, da bi preprečile poklicnega raka,
  - b. ministrico za delo k posodobitvi v skladu s sodobnimi znanstvenimi spoznanji o škodljivosti karcinogenov in k dopolnitvi slovenskih predpisov, ki določajo slovenske mejne vrednosti poklicne izpostavljenosti:
    - Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim in /ali mutagenim snovem, UL RS 38/2000, 101/2005
    - Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu, UL RS 100/2001, 39/2005, 53/2007, 102/2010, 43/2011, 38/2015
    - Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti azbestu pri delu, UL RS 93/2005,
    - Pravilnik o prijavah na področju varnosti in zdravja pri delu (UL RS 54/2013) tako, da bo omogočal statistiko o prijavljenih poklicnih boleznih po njihovih vrstah,
  - c. ministrico za zdravje k:
    - sprejemu pravilnika, ki bo v skladu s 424. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2, UL RS 96/2012) določil poklicne bolezni in dela, na katerih se pojavljajo te bolezni, pogoje, ob katerih se štejejo za poklicne bolezni, in postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih boleznih (rok za njegov sprejem je bil 1. 1. 2014),
    - določitvi v skladu s 34. členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1, UL RS 43/2011) pogojev za izvajanje medicine dela (dovoljenje ministrstva, pristojnega za zdravje, kadrovske, prostorske in druge pogoje, ki jih mora izpolnjevati izvajalec medicine dela) in na svoji spletni strani objavi seznam izvajalcev medicine dela (rok za to je bil 17. 12. 2011).
3. V letu 2015 je bilo po podatkih Inšpektorata RS za delo 9367 nezgod pri delu. Med njimi je bilo 8901 lažjih, 431 težjih, 8 kolektivnih in 24 smrtnih nezgod pri delu, ki so se dogodile na delovnem mestu ali delovnem okolju v času opravljanja dela. Prijavljene so bile tudi tri smrtne nezgode, v katerih so ljudje umrli zaradi bolezni (srčni zastoj, kap). Delodajalci so

prijavili tudi 116 nezdod na poti na delo in z dela. V letu 2015 je bila inšpektoratu prijavljena ena poklicna bolezen.

4. Inšpektoratu pa niso bile prijavljene azbestne poklicne bolezni, ki so bile edine poklicne bolezni, za katere je v Sloveniji v letu 2015 obstajal predpis o postopku za njihovo verifikacijo. Komisija za odpravljanje posledic dela z azbestom (pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti) poroča, da je bilo v letu 2015 priznanih 47 odškodnin zaradi izpostavljenosti azbestu ter verificiranih 17 plakov oziroma bolezni plevre, 7 azbestoz in 23 mezoteliomov oziroma pljučnih rakov – od tega 2 okoljska. Ni pa uradnega podatka, koliko ljudi je v letu 2015 umrlo zaradi posledic dela z azbestom, po mednarodnih ocenah pa jih je umrlo 200.
5. Pri inšpektoratu za delo tudi niso bile prijavljene poklicne bolezni, ki so jih v letu 2015 ugotovili izvedenski organi Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ). Po podatkih ZPIZ so namreč v 27 primerih v letu 2015 ugotovili invalidnost z vzrokom poklicne bolezni in poškodbe pri delu (11 bolezni kože in podkožja, 7 bolezni dihal, 3 bolezni obtočil, 2 neoplazme, 3 ostalo). V 330 primerih je prišlo do invalidnosti zaradi poškodbe pri delu.
6. Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) za leto 2015 je bilo sicer 29 oseb na bolniški odsotnosti zaradi poklicne bolezni, a je analiza pokazala, da gre za napako pri izbiri razloga, saj razlog in diagnoza nista smiselno povezana. Baza začasne odsotnosti z dela pa ne vključuje podatka o tem, kdaj je bila poklicna bolezen priznana in kdo jo je priznal.
7. ZSSS želi omogočiti slovenskim delavcem, da javnosti in državnim organom sami sporočijo, kakšna je varnost in zdravje pri delu na njihovem delovnem mestu. Po spletni anketi ZSSS, na katero je od 6. do 15. 4. 2016 odgovorilo 198 oseb, jih 13,1 % meni, da je za varnost in zdravje pri delu na njihovem delovnem mestu zelo dobro poskrbljeno, 30,8 % prav dobro, 30,3 % dobro, 13,6 % zadostno in 12,1 % nezadostno. Kar 67,7 % jih je izjavilo, da se nihče ni z njimi posvetoval o oceni tveganja za njihovo delovno mesto, in kar 29,6 % jih ne pozna ocene tveganja za lastno delovno mesto, čeprav je to temeljni delodajalčev akt za varnost in zdravje pri delu.
8. ZSSS izreka sožalje družinam in sodelavcem umrlih delavcev zaradi nezgode pri delu ali poklicne bolezni!

Več na: http://www.sindikatzsss.si/index.php?option=com_content&view=article&id=304&Itemid=162

**Stoletno geslo mednarodnega delavskega spominskega dneva:
»Spominjaj se umrlih in zagrizeno se bori za žive!«**